Sürücü Öfke ?fade Envanteri

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Sürücü Öfke ?fade Envanteri*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=31284

ARABPSYCHOLOGY.COM

Özet

Sürücü Öfke ?fade Envanteri (SÖ?E), bireylerin araç kullanma durumlar?nda ya?ad?klar? öfkeyi nas?l ifade ettiklerini ölçmek amac?yla geli?tirilmi? psikometrik bir araçt?r. Bu envanter, özellikle trafikte kar??la??lan stresli veya provoke edici durumlara yönelik öfke tepkilerinin farkl? boyutlar?n? de?erlendirir. Ölçek, öfkenin yap?c? veya uyum sa?lay?c? yöntemlerle ifade edilmesinin yan? s?ra, y?k?c? olabilecek sözel, bedensel ve araçla ifade biçimlerini de kapsamaktad?r. SÖ?E, Türkiye ba?lam?na uyarlanm?? olup, psikolojik ara?t?rmalarda ve trafik güvenli?i çal??malar?nda sürücü davran??lar?n? anlamak için önemli bir kaynak sunmaktad?r.

Envanter, toplam 49 maddeden ve dört ana alt boyuttan olu?maktad?r. Bu alt boyutlar, öfkenin d??a vurum ?ekillerine göre s?n?fland?r?lm??t?r. Ölçe?in uyarlama çal??mas?, psikometrik aç?dan güçlü bir yap? sergilemi? olup, yüksek iç tutarl?l?k ve geçerlik de?erlerine sahiptir. Bu sayede SÖ?E, trafik psikolojisi alan?nda güvenilir ve geçerli bir ölçüm arac? olarak kullan?lmaktad?r.

Anahtar Kelimeler

Sürücü Öfkesi, Öfke ?fadesi, Trafik Psikolojisi, Psikometrik Ölçek, Adaptasyon, Sürücü Davran???, Likert Ölçe?i.

Yazarlar

Burcu E?iyok, Yasemin Yasak, ?rem Korkusuz.

Amaç

Sürücü Öfke ?fade Envanteri'nin temel amac?, sürücülerin trafik ortam?nda ya?ad?klar? öfkeyi hangi tip davran??larla d??a vurduklar?n? sistematik olarak ölçmektir. Bu amaç do?rultusunda, öfkenin hem olumsuz (sözel, bedensel, araçla) hem de olumlu (uyum sa?lay?c?/yap?c?) ifade biçimlerini ayr??t?rmak hedeflenmi?tir.

Ölçek, klinik ve akademik ara?t?rmac?lara, bireylerin sürü? güvenli?ini tehlikeye atabilecek ya da trafik kazalar?na yol açabilecek potansiyel riskli öfke ifade tarzlar?n? belirleme imkan? sunar. Ayr?ca, bu bulgular ?????nda, öfke yönetimi ve güvenli sürü? e?itim programlar?n?n geli?tirilmesine katk?da bulunmak amaçlanm??t?r.

Yap?

Sürücü Öfke ?fade Envanteri, bireylerin trafikteki öfke ifade biçimlerini de?erlendiren çok boyutlu bir yap?y? temsil eder. Envanter, toplam 49 maddeden olu?makta ve dört ayr? alt boyutu

ARABPSYCHOLOGY.COM

ölçmektedir. Bu dört faktör, öfke tepkilerinin do?as?na göre kategorize edilmi?tir.

Alt boyutlar?n da??l?m? ve içeri?i ?u ?ekildedir:

Öfkenin Sözel ?fadesi (12 madde): Di?er sürücülere yönelik yüksek sesle söylenme veya hakaret etme gibi d??a dönük, y?k?c? sözel tepkileri içerir.
Öfkenin Bedenle ?fadesi (11 madde): Pencereyi açarak jest yapmak, kornay? uzun süre çalmak gibi bedensel veya fiziksel tepkilerle öfkeyi d??a vurmay? ölçer.
Öfkenin Araçla ?fadesi (11 madde): H?zlanma, tehlikeli manevralar yapma veya di?er araçlara agresif bir ?ekilde yakla?ma gibi arac?n kendisini kullanarak öfkeyi ifade etme davran??lar?n? kapsar.
Uyum Sa?lay?c?/Yap?c? ?fade (15 madde): Öfkeyi kontrol alt?na alarak daha dikkatli davranma veya durumu yap?c? bir ?ekilde çözme e?ilimi gibi olumlu ba?a ç?kma stratejilerini de?erlendirir.

Geçerlik

Sürücü Öfke ?fade Envanteri'nin geçerlik çal??malar?, ölçe?in yap?sal tutarl?l???n? ve ölçmek istedi?i yap?y? ne kadar do?ru ölçtü?ünü kan?tlam??t?r. Uyumla?t?rma çal??mas?nda, SÖ?E'nin alt ölçekleri ile ilgili psikolojik yap?y? ölçen di?er ölçekler aras?nda anlaml? korelasyon katsay?lar? bulunmu?tur.

Elde edilen korelasyon katsay?lar? r=.92 (p <.001) ile r=.13 (p <.05) aras?nda de?i?mektedir. Özellikle yüksek korelasyon de?erleri, SÖ?E'nin öfke ifadesi yap?s?yla güçlü bir biçimde ili?kili oldu?unu göstermektedir (Yak?nsak Geçerlik). Bu bulgular, ölçe?in trafik ba?lam?nda öfke ifadesi davran??lar?n? geçerli bir ?ekilde ölçtü?ünü desteklemektedir.

Güvenirlik

Sürücü Öfke ?fade Envanteri'nin güvenirlik analizleri, ölçe?in zaman içinde tutarl? ve kararl? sonuçlar verdi?ini ortaya koymu?tur. ?ç tutarl?l?k güvenirli?ini belirlemek amac?yla Cronbach Alfa katsay?lar? hesaplanm??t?r.

Genel ölçek için hesaplanan Cronbach Alfa iç tutarl?l?k katsay?lar? 0.96 ve 0.95 gibi oldukça yüksek de?erlerdedir. Alt ölçekler için elde edilen katsay?lar ise 0.75 ile 0.88 aras?nda de?i?mektedir. Belirli bir örneklem grubu için yap?lan analizlerde ise alt ölçeklerin Cronbach Alfa güvenirlik katsay?lar?n?n 0.67 ile 0.85 aras?nda de?i?ti?i belirlenmi?tir. Bu de?erler, SÖ?E'nin hem genel ölçek hem de alt boyutlar düzeyinde yüksek düzeyde iç tutarl?l??a sahip oldu?unu göstermektedir.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Faktör Analizi

Sürücü Öfke ?fade Envanteri'nin uyarlama çal??mas?nda, ölçe?in orijinal yap?s?n?n Türkçe örneklemde de korundu?u gösterilmi?tir. Yap?lan faktör analizi sonucunda, ölçe?in dört ana alt boyutu içeren yap?s? do?rulanm??t?r. Bu dört faktör, öfke tepkilerini i?levselliklerine göre ay?rmaktad?r: sözel, bedensel, araçla ifade ve uyum sa?lay?c?/yap?c? ifade.

Her bir faktör, ilgili davran??sal maddelerle yüksek yükler sergilemi? ve bu durum, ölçe?in teorik yap?s?n? desteklemi?tir. Faktör analizi bulgular?, SÖ?E'nin trafik ba?lam?ndaki öfke ifadesinin karma??k do?as?n? ba?ar?l? bir ?ekilde temsil etti?ini kan?tlam??t?r.

Araç

Test Türü: Uyarlama (Adaptasyon) / Kendini Bildirim Envanteri

Format: 4'lü Likert Ölçe?i

Mevcut Diller: Türkçe

Popülasyon Grubu: Sürücüler (Yeti?kin)

Ya? Grubu: Yeti?kinler

Popülasyon Detaylar?: Trafi?e ç?kan ve aktif olarak araç kullanan genel popülasyon.

Test Metodolojisi: Bireylerin trafikteki öfke ifade e?ilimlerini ölçen çok maddeli envanter. Cevaplar 4 dereceli Likert format?nda de?erlendirilir.

Anahtar Kelimeler

Sürücü Öfkesi, Öfke Yönetimi, Ölçek Geli?tirme, Psikometri, Trafik Güvenli?i, Yap?sal E?itlik Modellemesi.

Yazarlar

Yazar ORCID Tan?t?c?s?: Bilinmiyor

Ba?l?l?k E-posta Adresleri: burcuesiyok@gmail.com

Yaz??ma Adresi: Makalede belirtilmemi?tir.

ARABPSYCHOLOGY.COM

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

Sürücü Öfke ?fade Envanteri, akademik ara?t?rmalar kapsam?nda uyarlanm??t?r. Ölçe?in kullan?m? için genellikle sorumlu yazar (Burcu E?iyok) ile ileti?ime geçilmesi gerekmektedir. Ticari kullan?m veya geni? ölçekli uygulamalar için izin ve olas? bir ücretlendirme durumu yaz??ma yoluyla netle?tirilmelidir. Ölçe?in Türkçe uyarlama ve geçerlik/güvenirlik çal??mas? **2007** y?l?nda yay?mlanm??t?r.

Ölçe?in orijinal PDF dosyas? a?a??daki ba?lant?dan indirilebilir: surucu-ofke-ifade-envanteri-toad.pdf

Kaynaklar

E?iyok, B., Yasak, Y. ve Korkusuz, ?. (2007). Trafikte Öfke ?fadesi: Sürücü Öfke ?fadesi Envanteri'nin geçerlik ve güvenirli?i. *Türk Psikiyatri Dergisi*, *18*(3), 231-243.

Sürücü Öfke ?fade Envanteri Maddeleri

Sürücü Öfke ?fade Envanteri, toplam 4 alt boyut ve 49 maddeden olu?maktad?r. Alt boyutlar ve ilgili maddelerden örnekler a?a??da listelenmi?tir:

Öfkenin sözel ifadesi (12 m): Yüksek sesle di?er sürücüye söylenme
Öfkenin bedenle ifadesi (11 m): Öfkeyi ifade etmek için pencereyi açma
Öfkenin araçla ifadesi (11 m): Oldu?undan biraz daha fazla h?zlanma
Uyum sa?lay?c?/yap?c? ifade (15 m): Güvenli bir sürücü olmak için daha dikkatli davranma

ARABPSYCHOLOGY.COM